



Velstand og velfærd

Danmark er blandt de 5 mest velstående lande i OECD

Selvom Danmark har haft en lang og besværlig vej ud af krisen, er Danmark er ikke raslet ned af velstandsranklisterne. Danmark er blandt de 5 mest velstående økonomier i OECD. Hvis vi skal bevare vores flotte velstandsplacering, skal vi øge produktivitetsvæksten, som historisk har været vores vigtigste kilde til velstand.

af cheføkonom **Erik Bjørsted**, senioranalytiker **Jon Nielsen**
& stud.polit. **Freja Englund**

30. december 2019

Analysens hovedkonklusioner

- Danmark har haft en lang og besværlig vej ud af krisen. Danmark er imidlertid ikke raslet ned af velstandsranklisterne.
- Målt ved nettonationalindkomsten (NNI), ligger Danmark på en 5. plads over de mest velstående økonomier i OECD. Det er den målestok OECD anbefaler at benytte, når man skal sammenligne velstand mellem lande. Samme målestok bruger de økonomiske vismænd i deres produktivetsrapporter
- De få lande der er mere velstående end Danmark omfatter Norge, som har en stor olieproduktion og lande med en stor finansiel sektor.
- Hvis Danmark skal holde sin flotte placering, skal vi øge produktivitetsvæksten, som historisk har været vores vigtigste kilde til velstand.

Kontakt

Cheføkonom
Erik Bjørsted
Tlf. 33 55 77 12
Mobil 27 68 79 50
eb@ae.dk

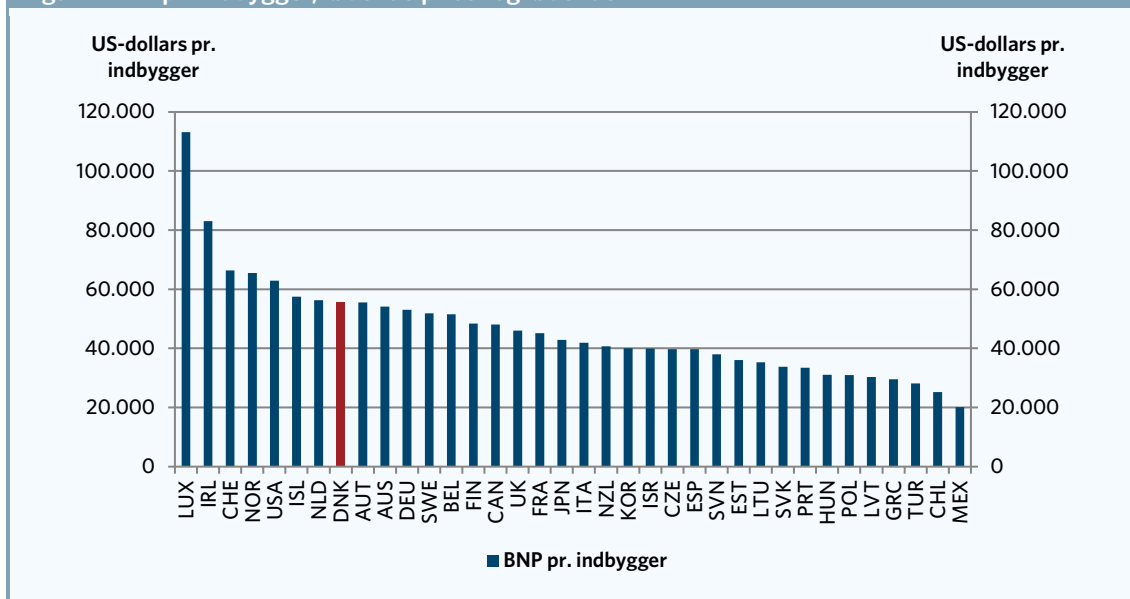
Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Danmark er blandt de mest velstående i OECD

Efter udbruddet af finanskrisen havde dansk økonomi svært ved at komme op i omdrejninger igen. Danmarks vej ud af krisen har været meget langtrukket. På trods af, at dansk økonomi havde en meget langtrukket vej ud af krisen, er Danmark fortsat blandt de mest velstående økonomier i OECD.

Hvis man ser på BNP pr. indbygger, så ligger Danmark i top-10 over de mest velstående lande i OECD. Det fremgår af figur 1. I figuren har vi sammenlignet BNP i løbende priser og korrigeret for den løbende udvikling i købekraften. Købekraftkorrektionen foretages for at tage højde for de forskellige prisniveauer på tværs af lande.

Figur 1. BNP pr. indbygger, løbende priser og løbende PPP



Anm.: Der ses på BNP pr. indbygger opgjort i løbende priser og løbende PPP. Der ses på 2018-tal. Grunden til at man ser på tallene i løbende priser og den løbende udvikling i købekraften er, at vores velstand og købekraft påvirkes af, hvor dyrt vi importerer, og hvor god en pris vi får for de varer og tjenester vi eksporterer. Når priserne på vores eksport af varer og tjenester vokser hurtigere end priserne på de varer og tjenester vi importerer, bidrager det til øget velstand og øget købekraft herhjemme. Det får man taget højde for, når man måler i løbende priser og korrigerer for den løbende udvikling i købekraften. De nye nationalregnskabstal fra d. 7. november 2019 er indarbejdet. Kilde: AE på baggrund af OECD.

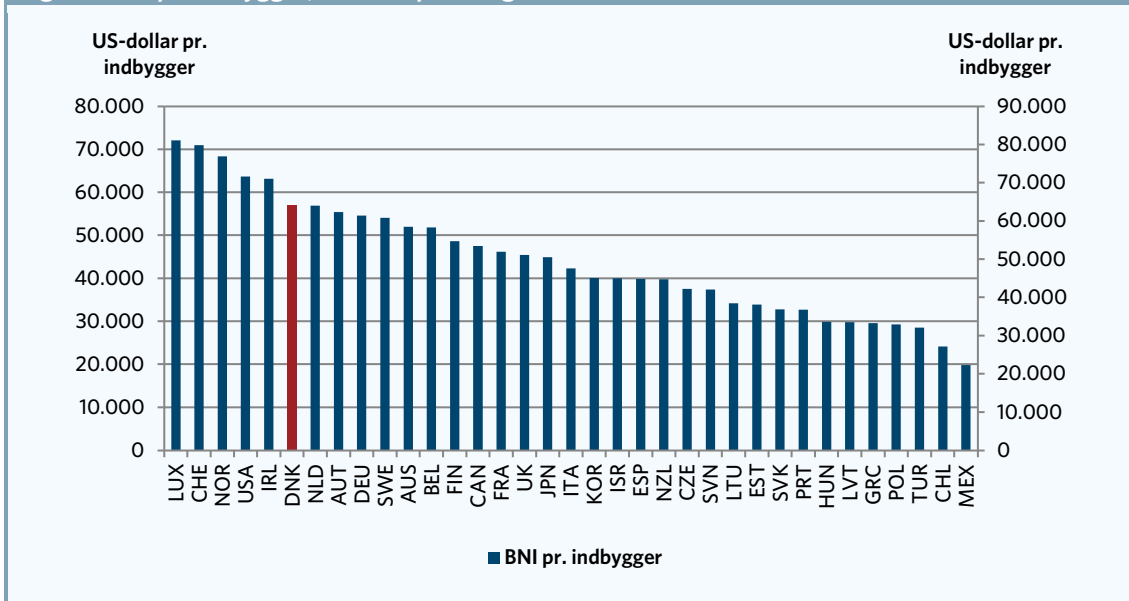
Selvom det er meget populært at se på BNP pr. indbygger, er det faktisk ikke det bedste mål for et lands velstand. Når man skal se på et lands velstand, er det bedre at se på bruttonationalindkomsten (BNI) pr. indbygger eller nettonationalindkomsten (NNI) pr. indbygger. Det anbefaler OECD¹

BNI og NNI afspejler nemlig i langt højere grad den indkomst, der reelt er til rådighed i landet, og tager i modsætning til BNP, højde for de penge der forlader landet og kommer ind fra udlandet.

Ser man på BNI pr. indbygger opgjort i løbende priser og løbende PPP, indtager Danmark en 6. plads på listen over de mest velstående lande i OECD. Det fremgår af figur 2.

¹ Se Boks 1

Figur 2. BNI pr. indbygger, løbende priser og løbende PPP



Anm.: Der ses på BNI pr. indbygger opgjort i løbende priser og løbende PPP. Der ses på 2018-tal på nær for Australien, Estland, Grækenland, Irland, Japan, Korea, Mexico, New Zealand, Polen, Slovakiet, Schweiz og Tyrkiet, hvor der endnu ikke foreligger 2018-tal. For disse lande er den relative forskel til Danmark for seneste historiske år fastholdt. Der er ikke data for Island. De nye nationalregnskabstal fra d. 7. november 2019 er indarbejdet.
 Kilde: AE på baggrund af OECD.

Velstandsmålet kan dog forfines endnu mere. BNI er nemlig opgjort inkl. forbruget af fast realkapital – altså afskrivninger. Dvs. at afskrivninger på bygninger, maskiner, IT mv., og som ikke kan realiseres som indkomst for borgene i landet, indgår i BNI.

Derfor er det en god idé at trække forbruget af fast realkapital ud af BNI, når man skal se på den indkomst der reelt er til rådighed for landets borgere. BNI korrigeret for forbruget af fast realkapital kaldes for nettonationalindkomsten (NNI). Det skal bemærkes, at vismændene også ser på velstanden opgjort som NNI pr. indbygger i deres produktivetsrapporter.²

Sammenligner man NNI pr. indbygger opgjort i løbende priser og løbende PPP, indtager Danmark en 5. plads. Grunden til at Danmark rykker en plads frem er, at Irland glider ned fra en 5. plads til en 10. plads, når man korrigerer for forbruget af fast realkapital. Det fremgår af figur 3.

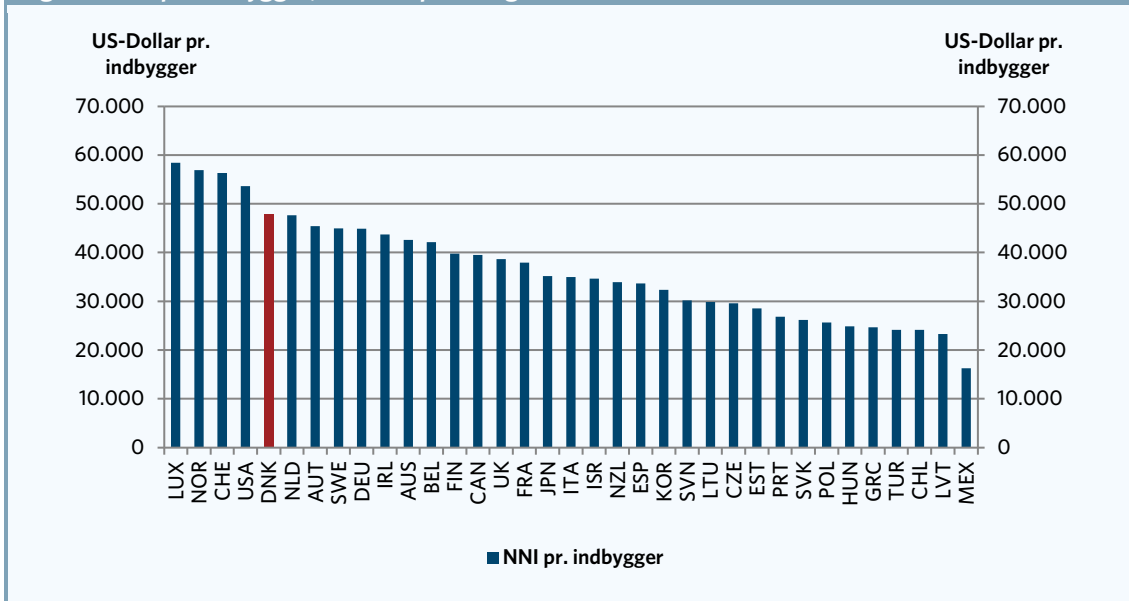
At Irland glider længere ned af listen, når man ser på NNI pr. indbygger skyldes, at mange internationale virksomheder har slået sig ned i Irland, og afskrivningerne på disse virksomheders meget store kapitalapparat ikke er en indkomst, som er til rådighed for irerne selv.

De få lande der er mere velstående end Danmark omfatter Norge, som har en stor olieproduktion og lande med en stor finansiel sektor.

USA er også rigere, hvilket ofte forklares med, at amerikanerne har en mere udpræget kultur for materialisme, mens europæerne modsvarende har en lavere årlig arbejdstid. Præferencer for mere fritid frem for materielle goder indgår ikke i målingen af den økonomiske velstand.

² Se <https://dors.dk/files/media/rapporter/2017/P17/p17.pdf>

Figur 3. NNI pr. indbygger, løbende priser og løbende PPP



Anm.: Der ses på NNI pr. indbygger opgjort i løbende priser og løbende PPP. Der ses på 2018-tal på nær for Australien, Estland, Grækenland, Irland, Japan, Korea, Mexico, New Zealand, Polen, Slovakiet, Schweiz og Tyrkiet, hvor der endnu ikke foreligger 2018-tal. For disse lande er den relative forskel til Danmark for seneste historiske år fastholdt. Der er ikke data for Island. De nye nationalregnskabstal fra d. 7. november 2019 er indarbejdet.
 Kilde: AE på baggrund af OECD.

Fokuser på øget produktivitet

Det er positivt, at Danmark har kunnet fastholde sin position, som et af verdens mest velstående lande. Den vigtigste vækstmotor i dansk økonomi – produktiviteten – har dog brug for et eftersyn. Produktivitetsvæksten har historisk været vores vigtigste kilde til øget velstand. Desværre er der fare for at produktivitetsvæksten bliver svag de kommende år.

For mange unge kommer ikke videre efter grundskolen, og investeringerne i forskning og udvikling herhjemme er stagneret. De små og mellemstore virksomheder er også tilbageholdende med at investere og har været det igennem længere tid. Det svækker alt sammen produktiviteten.

Hvis Danmark skal fastholde sin position, som et af de mest velstående samfund i verden er det helt afgørende, at produktiviteten øges.

Øget produktivitet er også en hovedingrediens, hvis vi skal sikre en grøn omstilling. Højere produktivitet handler netop om, hvordan vi kan gøre tingene på en smartere måde, så vi kan skabe større værdier med færre ressourcer. Med højere produktivitet kan vi øge befolkningens levestandard uden at belaste miljøet og klimaet.

Uden produktivitetsvækst vil øgede grønne afgifter alt andet lige medføre dyrere varer og tab af arbejdspladser, men det kan imødegås, hvis produktivitetsvæksten øges.

Boks 1. Hvad siger OECD om velstandsmål?

Internationale velstandsplaceringer opgøres ved at sammenligne landes niveau for købekraftskorrigeret velstand. Et traditionelt mål for velstand er et lands bruttonationalprodukt (BNP) pr. indbygger. BNP måler den indkomst, der skabes via produktionen i landet. Ifølge OECD er BNP dog teoretisk set ikke det bedste velstandsmål. Her er bruttonationalindkomsten (BNI) i stedet at foretrække. Det fremgår af følgende to citater:

"While per capita gross domestic product [BNP pr. indbygger, red.] is the indicator most commonly used to compare income levels, two other measures are preferred, at least in theory, by many analysts. These are per capita Gross National Income (GNI) [BNI pr. indbygger, red.] and Net National Income (NNI)." (OECD 2013a, s. 60).

"Measures of income, such as national or disposable income [BNI eller disponibel BNI, red.] are generally preferred, in theory, to GDP (BNP), in analyses of well-being in both nominal and real terms." (OECD 2013b, s. 26).

BNI beregnes ved at korrigere BNP for aflønning af ansatte, formueindkomst og produktions- og importskatter minus produktionsubsidier til og fra udlandet. BNI måler således den samlede indkomst, der er til rådighed i landet. Trækker man endvidere forbruget af realkapital fra BNI fremkommer NNI. BNI pr. indbygger og NNI pr. indbygger er derfor et bedre mål for velstand end BNP.

Forskellen mellem BNP og BNI er ækvivalent til, at udviklingen i den reelle penge, en person kan forbruge af ("BNI"), ikke nødvendigvis 1:1 følger hans arbejdsindkomst ("BNP"). Har personen fx gæld, skal der betales renter. Det vil begrænse hans købekraft. Har han modsat formue modtages renter eller afkast fra udbytte, der øger hans købekraft. Danmark er de senere år gået fra at have udlandsgæld til udlandsformuen, hvilket afspejler sig ved at vi tidligere havde stor negativ nettoformueindkomst mv. fra udlandet, mens vi de senere år har haft pæn positiv nettoformueindkomst mv.

Man købekraftskorrigerer (PPP) for at tage højde for forskelligt prisniveau på tværs af lande. Der er her to tilgange:

1. Faste PPP er bedst til at måle realvækst på tværs af lande og den isolerede betydning heraf for velstanden.
2. Løbende PPP er bedst til at sammenligne velstandsniveau i samme år på tværs af lande.

Det fremgår af en officiel OECD-deklaration:

"GDP comparisons based on constant [faste, red.] PPPs

They are the appropriate tool to answer the question:

'How has the relative position of a country's GDP (per capita) changed over time, given its measured growth performance?'" (OECD 2003, s. 1).

"GDP comparisons based on current [løbende, red.] PPPs

They are the appropriate tool to answer the question:

'What is a country's position in terms of GDP (per capita), given the set of international prices of the year considered?'" (OECD 2003, s. 1).

"To sum up, the key conceptual difference between using current and constant PPPs is that the former capture changes in volume as well as changes in relative prices, whereas the latter only capture volume changes. Even if the volumes of goods and services remain identical over time, a GDP comparison based on current PPPs may change over time if prices and price structures shift." (OECD 2003, s. 2).

At gå fra faste til løbende PPP betyder altså, at man også tager højde for ændringer i de relative priser. Løbende PPP har med andre ord fokus på købekraft af værdiskabelsen, hvor sidstnævnte både afhænger af, hvor mange varer og tjenester der produceres (mængderne), og hvor meget de kan sælges til (priserne).

Vil man sammenligne velstandsniveau, er det altså de løbende PPP, der skal benyttes, når velstandsplaceringer skal opgøres. Løbende PPP tager nemlig højde for, at landes prisudvikling kan være forskellig. Som eksempel indregnes udviklingen i bytteforholdet i de løbende PPP, hvilket det ikke gør i de faste PPP.

Konklusionen er, at når landes velstandsplacering skal opgøres, da er BNI eller NNI pr. indbygger i løbende PPP et mere korrekt mål end BNP pr. indbygger.

Litteraturliste

OECD (2003), "GDP per capita volume indices based on constant and on current PPPs in OECD's Main Economic Indicators", link: <http://www.oecd.org/sdd/prices-ppp/1961296.pdf>

OECD (2013a), "National Income per capita", in OECD Factbook 2013: Economic, Environmental and Social Statistics, OECD Publishing.

OECD (2013b), "Real measures of income", in National Accounts at a Glance 2013, OECD Publishing.